

העם

רצועת איי הביטחון

הנסיגה לא היתה מלאה. המילחמה לא נגמרה באמת

שני חיילים ישראליים "נעדרים" בדרום לבנון. כאשר בוצעה הנסיגה מדרום לבנון, כרוך המולה ורעש, הושמעה האזהרה שהיא לא תשים קץ לבעיות, מכיוון ש"רצועת הביטחון" תשמש כגיווי מתמיד ובהדרגה תביא לחידוש מעשי האיבה.

השבוע נראתה נבואה זו כקרובה מאוד להתגשמות. בין ישראל והערה השיעית — שרבים חלמו בשעתו על ברית ביניהן — הולכת ונרקמת מציאות של מילחמה.

הממשלה

אספסוף ממלכתי

אילו היתה חברה מיסחרית מתנהלת בצורה זו, היו בעלי-המניות מסלקים את ההנהלה ובוחרים אחרת במקומה. אמר השבוע איש-עסקים מכובד, כשהניח מידו את העיתון, בהבעה של גועל-נפש.

למיליוני בעלי-המניות של העסק הקרוי מדינת-ישראל אין כל אפשרות כזאת. הם נקראים רק פעם בארבע שנים לבחור בהנהלה, ואז נעשה הדבר באווירה של קרנבאל, בלי קשר לרמה ולכישורים של המועמדים. בשבוע שבו הרימו אויבי הרמוק"ר רטיה את ראשם בבנייני האומה (ר) אה כתבה). הם קיבלו סיוע מידי הש"ר.

אולם ממשלה היא למרות הכל, יותר מאשר אוסף מיקרי של עסקנים, שמיזמנותם העיקרית — ולפעמים הבלעדית — היא כשטח הקנוניות המיפלגתיות.

ממשלה היא גם מוסד מייצג. אליה נשואות עיני הציבור כולו. הכל יודעים שזהו המוסד הגבוה ביותר של המישטר הדמוקרטי (אם כי להלכה הכנסת היא הגוף הריבוני, ונשיאיה מדינה הוא המ"ס הייצוגי העליון). ילדים ונוער, אני שים ברחוב וגם אנשי הצמרת רואים בממשלה את הגוף הקובע את הנורמה החברתית.

פרצוף שמן. משום-כך מודעוץ הציבור ככל פעם, כאשר פורצים מחד דרימה-משלה קולות המתאימים יותר לקטטה של תגרנים בשוק.

כך היה גם השבוע. יצחק מודעי אמר למוטה גור, שנמאס לו "לראות את הפנים השמנות והמתייכות" שלו. גור אמר למודעי, בפעם נוספת, שהוא "מאניאק". לא כרוז אם התכוון למילה האנגלית (משוגע) או הערבית (מזוי"ן", בשפה הוולגארית ביותר).

דגלי ישראל ופלסטין בכרזה של צעירי מפ"ם בהפגנה אף עיתונאי אחד לא ראה

מיפלגות

הכרזה הסודית

הכרזה היתה בגודל של פיל, אך העיתונאים לא ראו אותה, ולכן לא סרצה שערוריה

האם אפשר להניף כרזה בגודל של חמישה על חמישה מטרים, לעיני אלפי מפגינים, בנוכחות עשרות עיתונאים מרחבי הארץ והעולם, ולהשאיר את הדבר בסוד כמוס? מסתבר שאפשר. כי זה קרה השבוע, בהפגנה שנערכה בירושלים, מול שערי בנייני האומה. בשעה שנערכה בבניין ועידת "כך" (ראה כתבה). צעירי מפ"ם הגיעו למקום כשבדידי הם שלוש כרזות ענקיות. הם תלו אותן במקום, מול בניית הבניין.

באחת הכרזות האלה הופיע ציור ענק של שני דגלים מתחברים — הדגל הכחול-לבן של מדינת ישראל, והדגל הפלסטיני, השחור-לבן-ירוק-אדום. ליד הדגלים הופיעה חתימה גדולה: מפ"ם. שערוריה וגינוי. אילו היה הדבר מתגלה ברכים, היתה פורצת שערוריה גדולה.

לפני חמש שנים הונף שלט דומה בהפגנה של שלום עכשיו בתל-אביב. אז היתה זאת כרזה קטנטנה, שצוירה ביד, ושנישאה בידי משרור-מחזאי איציק לאור. הדבר גרם לשערוריה, פורסם בכל כלי-התיקורת והוזכר אף בכנסת. שלום עכשיו יצאה מגידרה כדי להתכחש למעשה ולגנות את פורצי-הגדר, שהביא כרזה נתעבת זו.

מדוע זה לא קרה הפעם? העיתונאים לא הבחינו בכרזה כלל. כי כרזות-הענק של הנוער מפ"ם היו מצוירות בשני הצדדים. העיתונאים, שעמדו כולם ליד שער הבניין, ראו רק את הצד הקדימי של הכרזות, ואילו סמל-שני-הדגלים הופיע בצד האחורי, שפנה אל המפגינים. המפגינים היו עסוקים באירועים הסוערים (ראה כתבה). ולא התרגשו מתוכן הכרזות.

מתרימים ומזרחמים. היתה גם כעיה בין-אירגונית. ההפגנה נקראה על-ידי כמה אירגונים ומיפלגות, וביניהם מענה (מטה-על-נגד-הגיוענות), שלום ההסתדרות, מיפלגת הגבוהה, שלום עכשיו. מפ"ם, ר"ץ, הקיבוץ הארצי, התנועה הקיבוצית המאוחדת, אזרחים נגד גיוענות ועוד. לא היה קל לאנשי שלום עכשיו להתווכח עם אנשי מפ"ם, שהביאו את רוב רובם של המפגינים. הצד המזרחי: סמל שני הדגלים הוא סימלה הרישמי של המועצה הישראלית למען שלום ישראל-פלסטין. טיני, ראשייה הם גם מנהיגי הרשימה המתקרמת לשלום. אולם הרשימה הזאת מתקרמת מוחרמת באופן שיטתי על-ידי שלום עכשיו. מפ"ם ור"ץ, ולא הוד מנה להצטרף למארגני ההפגנה.

שנאמר בהחלטה זו) אלא גם כעיה לאומית. בפיתרון הסופי, כך אמר, יש לקחת בחשבון את "הזכויות הלגיטימיות של העם הפלסטיני". זה נשמע יפה, אבל לא היה בכך שום חידוש. כי אותן המילים עצמן מופיעות בהסכמי קמפ-דייוויד, שעליהם חתם גם מנחם בגין, ושהאמריקאים היו צד להם. אך גם הודעה זו הוכחשה כבר למחרת.

לעומת-זאת לא היו האמריקאים מוכנים להכיר בזכות הפלסטינים ל"הגדר" רה עצמית, או להבטיח לפחות שאי ש"ף יהיה שותף במשאומתן לשלום. אילו קיבל אש"ף תנאים אלה, היה מוותר למעשה על זכותו לייצג עם העם הפלסטיני, והיה מכיר בישראל, מבלי שישראל ו/או ארצות-הברית יכירו באש"ף ובזכות הפלסטינים להגדרה עצמית. זאת היתה, למעשה, כנייה על-לאומית.

ממשלת-ישראל (ובעיקרובי תיה כל עדת העיתונאים המודרניים) האשימה את אש"ף שלא נתן למלך חוסיין לבוא למשאומתן, והאשימה את חוסיין בכך שלא היה "די אמין" כדי לבוא בלי ערפאת. אולם המלך נשאר דבק בעמדה שאותה השמיע כבר לפני שנים, ושעליה חזר עדיבויש: שהוא יכול ללכת לבד למשאומתן רק אם יובטח לו מראש שישארל החוזר לקו הירוק, וכי אחרת לא יבוא אלא בהסכמת אש"ף ועל דעתו. כל שאר הסיסמות, שהופרחו בישראל, היו עורבא-פרת ותרגיל-רמייה-עצמית.

המלך חוסיין הפעיל את כל הלחצים האפשריים כדי להביא את אש"ף ללכת קדימה גם מבלי לזכות בתמורה ממשית כלשהי, אך הוא כעס בעיקר על האמריקאים, שהולילו אותו — לדעתו — שולל. הם תבעו ממנו, למעשה, לעשות מעשה של התאבדות: לבגוד בפלסטינים, כאשר האמריקאים סירבו למכור לו נשק, בטענה שלא נכנס למשאומתן עם ישראל, הודיע בזעם שייסע למוסקוה ויקנה נשק שם.

אש"ף המציא באופן קדחתני נוסחות שונות, כדי לעורר את האמריקאים לתת לאש"ף את המינימום הדרוש שיאפשר לאש"ף לקבל את תנאיהם. במיסגרת זו הגדיר ערפאת השבוע בקאחיר את ההכרזה של דובר מישרד-החוץ האמריקאי כ"צעד חיובי קדימה", אף שלא היה בו שום ממש, אך גם הוא ידע שהעניין מת.

הסיכום: תהליך-השלום מת — ולמעשה נפטר לפני שנולד. אין לו קיום בלי אש"ף, וממשלת-פרס אינה יכולה לקבל את אש"ף, משום כך תמות גם כהונת פרס כראשיה-הממשלה. כאשר העלה המערך השבוע לפתע מן הגניזה בכנסת את הצעת-החוק לאיסור פגישות עם אש"ף, הוא רק סתם את הגולל על תהליך השלום — וגם על עצמו.

לעג לרש. התיקוה הקלושה האחרונה מתבססת על ויכוח כלכלי, שאין לו שום ממש. הוויכוח על חידוש "הצמיחה" במשק, בשעה שמיפעלים בכיווקה מתמוטטים, הוא לעג לרש. אילו היתה קיימת אפשרות לחדש את הצמיחה, היה הדבר מצריך זמן ניכר עד שייראו התוצאות הראשונות, והדבר לא ישיפע על הבחירות, אם יתקיימו השנה.

אך הוויכוח כולו הוא אקדמי, ואינו מעורר הד בציבור. כעילה לפירוק ה"ממשלה זהו סוס מת.

מי אש"ם? התיקוה הגדולה ביותר היתה תלויה בפריצת-דרך במשאומתן עם המלך חוסיין. השבוע היה ברור שזהו סוס מת עוד יותר. לא נותר אלא לערוך לסוס זה נתיחה-שלאחר-המוות, והכל עשו זאת בשקיקה. לכל הצדדים היתה מסקנה אחידה: הצד השני אשם. האמריקאים, עם האשימו את אש"ף והסובייטים, לא שיאסר ערפאת לא קיבל את התנאים האמריקאיים. אולם שום גוף שפוי לא היה מקבל תנאים אלה.

האמריקאים דרשו מאש"ף להכיר בזכות-ההיקום של ישראל ובהחלטות 242 ו-338, ולהפסיק את המאבק המזוין ("הטרור"). אולם הם לא היו מוכנים לתת לאש"ף שום דבר בתמורה.

לפני שבוע מסר דובר מישרד-החוץ האמריקאי הודעה, שהיה בה, למראית-עין, חידוש. הוא אמר שבבקבות קבלת ההחלטה 242 על-ידי אש"ף יסכימו האמריקאים שבעיית הפלסטינים אינה רק כעיה של פליטים (כפי

גידופים וחרפות נוספים ניסו להתחרות בביטויים אלה, והישיבה כולה התנהלה בסגנון ובאווירה של אספסוף. אש"ף אמר שיש לדרוש שום נושא רציני, ועל אחת כמה וכמה לקבל החלטות כלשהן.

כל זה בשעה שעיריות-הפיתוח קרוי בות למרד, פועלי-המיסנות נגריים לכלא בשל מאבקם הנואש על פרנסת מישפחותיהם, ההזרמות האחרונה למייעת המילחמה הבאה נמוגה מחוסר-עניין, כאשר קורים דברים חמורים ביד-תר בלבנון וההפקרות משתוללת בכני-סת.

הביטויים והחרפות כשלעצמם היו מחפירים. אך גרוע עוד יותר היה שכל מה שנאמר בישיבת הממשלה הודלף עוד לפני תום הישיבה. לא זה בלבד שהשרים קיללו איש את רעהו — אלא שמהירו גם החוצה כדי לספור לציבור מה התרחש בישיבה, האמורה להיות סודית.

אווירת קרנבאל. אילו היתה חברה מיסחרית מתנהלת בצורה זו, היו בעלי-המניות מסלקים את ההנהלה ובוחרים אחרת במקומה. אמר השבוע איש-עסקים מכובד, כשהניח מידו את העיתון, בהבעה של גועל-נפש.

מדיניות

סוסים מתים

השבוע סתם המערך את הגולל על תהליך השלום — ועל עצמו

אשה הנכנסת השבוע להריון כבר תלד את בנה או בתה אחרי ביצוע הרוטיציה" נאנח השבוע אחד מעוזריו של שימרון פרס. זוהי עובדה פשוטה. השעון מתקתק עתה לקראת סיום תקופת-כהונתו של מנהיג מיפלגת-העבודה בראשות הממ"ש שלה. מכאן העצבנות הגוברת בחוגי המ"ערה, והסערות הפוקרות של הממשלה (ראה לעיל). גם המתנגדים לרוטיציה מתחילים להשלים בליבם עם הסיכוי שתתגשם. אני מקווה שתהינה בחי"רות לפני כן. אמר השבוע אה"ג יעקובי, לפני כן, מקווה, אך לא בטוח שזה יקרה. הוא נראה כמי שכבר איבד את תיקוותו זו.

